

Strokovni posvet o nadarjenih na slovenskih srednjih šolah 2018

Hotel Radin, Radenci, 29. in 30. 11. 2018

Zbornik povzetkov

Uredil: Marko Ivanišin

Maribor, november 2018

1. Uvodno predavanje

Mojca Juriševič, Center za raziskovanje in spodbujanje nadarjenosti, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani

Nadarjeni dijaki – izziv za šolo in družbo

Delo z nadarjenimi dijaki v Sloveniji ima relativno dolgo zgodovino; v zadnjih petdesetih letih se je uresničevalo predvsem v štirih smereh: z različnimi oblikami diferenciacije in/ali pospešenega učnega napredovanja, s spodbujanjem razvoja različnih talentov dijakov v okviru razširjenega kurikuluma in šolskih obogatitvenih dejavnosti, v obliki izvenšolskih dejavnosti ter s štipendiranjem. V predavanju se bomo posvetili strokovnemu, izkušenjskemu in zakonodajnemu okviru izpostavljenih smernic ter ga diskutirali z vidika slovenskega izobraževalnega konteksta ter empiričnih izsledkov: Kaj o svojem izobraževanju menijo dijaki? Kaj o izobraževanju nadarjenih dijakov menijo šole in kaj starši dijakov? Poskušali bomo odgovoriti na vprašanje, kje smo glede obravnave nadarjenih dijakov v naši državi, tudi v primerjavi s tujino; predvsem nas bodo zanimale strokovne rešitve v obstoječem sistemu izobraževanja ter vizija prihodnjega dela.

2. Predstavitev praktičnega primera dela z nadarjenimi

Ivan Lorenčič, Tjaša Lepoša, Saša Mikić in Zdenka Keuc, II. gimnazija Maribor

Načini in model dela z nadarjenimi na II. gimnaziji Maribor

II. gimnazija Maribor je zaradi pomembnosti razvoja na področju nadarjenosti posebno pozornost posvetila odkrivanju in razvoju nadarjenosti na različnih ravneh. Največ dijakov je vključenih v sistem izven šolskih dejavnosti, ki potekajo kot program DrugaDruga. Lahko govorimo skoraj o šoli v šoli in PrvaDruga pomeni redni pouk po gimnazijskem programu. V DrugiDrugi poteka preko 80 različnih dejavnosti z vseh področij nadarjenosti. Financirajo se s prispevki staršev, sponzorjev in s sredstvi razpisov. V aktivnosti je vključenih več kot polovica dijakov. Pri vključevanju dijakov sodeluje svetovalna služba, ki mentorjem dejavnosti posreduje podatke o dosežkih dijakov v osnovni šoli in dijakom svetuje pri izbiri dejavnosti.

Posebna oblika razvoja nadarjenosti je omogočanje hitrejšega napredovanja pri posameznem predmetu. Dijaki obveznosti opravijo predčasno z izpitom in v času sprostitve obveznosti pouka pri tem predmetu delajo dodatno. Predstavljen bo primer pri predmetu kemija.

3. Predstavitve dosedanjih rezultatov projektov razpisa Spodbujanje prožnih oblik učenja in podpora kakovostni karierni orientaciji za nadarjene (2017 – 2020)

Marko Ivanišin, Projekt RaST, II. gimnazija Maribor

Razvojno središče talentov (RaST) od 2017 do 2019

Projekt RaST se je v prvem letu osredotočal na delo z nadarjenimi v srednjih šolah vzhodne kohezijske

regije. Na dva javna poziva za prijavo aktivnosti, ki jih šole izvajajo za nadarjene dijake, se je odzvalo 31 šol s 205 prijavljenimi aktivnostmi, še dodatnih 7 šol pa se je v projekt vključilo tako, da so prijavili dijake v 12 aktivnosti (skupaj 263 prijav), ki so jih med februarjem in avgustom 2018 za RaST zunanji izvajalci. Na pozivih je bilo skupaj izbranih 66 aktivnosti v izvedbi 17 šol, ki so skupaj prejele 250.000 € iz projekta RaST.

Ob finančnem in vsebinskem nadzoru izvajanja sofinanciranih aktivnosti srednjih šol in organizaciji aktivnosti in prijav dijakov na aktivnosti, ki jih za RaST izvajajo zunanji izvajalci, skrbi RaST tudi za promocijo sofinanciranih aktivnosti (spletna stran www.projekt-rast.si in brošura (So)financirane aktivnosti za nadarjene diakinje in dijake kohezijske regije Vzhodna Slovenija 2017/18) ter razvoj na področju dela z nadarjenimi v Sloveniji (organizacija posvetov in sodelovanje na konferencah).

Tadej Legat, SKOZ, Gimnazija Vič

Predstavitev dosedanjih rezultatov Središča karijerne orientacije zahod (SKOZ)

V prvem letu delovanja je projekt SKOZ preko javnih pozivov povabil šole in zunanje izvajalce k sodelovanju pri delu z nadarjenimi dijaki. Skupno število vseh aktivnosti, ki so se izvedle v preteklem šolskem letu 2017/2018, in tistih, ki se izvajajo v šolskem letu 2018/2019 je 70. V projekt SKOZ je vključenih preko 1000 dijakov, med njimi preko 400 nadarjenih dijakov, ki bodo ob koncu leta imeli načrtovan in izveden individualni načrt dela.

V namen izvajanja, promocije, informiranja in poročanja se je izdelala spletna stran SKOZ (www.skoz.si) in platforma SKOZ (<https://platforma.skoz.si>), preko katere potekajo vse prijave na posamezne aktivnosti, dijaki pa preko nje poročajo o svojem delu.

Pomemben del projekta SKOZ predstavljajo zunanji partnerji, ki sodelujejo pri kakovostni karierni orientaciji nadarjenim dijakom. V ta namen beležimo [mrežo podpornega okolja](#) – zunanjih partnerjev, ki bo ostala dostopna šolam tudi po koncu izvajanju projekta SKOZ, saj želimo omogočiti delo z nadarjenimi dijaki in podpora karierni orientaciji tudi po zaključku projekta.

Mojca Juriševič, Špela Brezovar, Mojca Čepič, Simona Dolšina, Tjaša Filipčič, Janez Krek, Boštjan Kuzman, Mira Metljak, Gregor Torkar, Alenka Vidrih, Janez Vogrinc in Urška Žerak, Center za raziskovanje in spodbujanje nadarjenosti, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
Prožni model ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti celostne obravnave nadarjenih dijakov in spodbujanje njihovega kariernega razvoja v slovenskem kontekstu (PROGA) izsledki po prvem letu projekta

PROGA je projekt zunanje primerjalne evalvacije aktivnosti za nadarjene dijake, ki potekajo v okviru dveh srednješolskih središč pod imenom RaST (vzhodna kohezijska regija) in SKOZ (zahodna kohezijska regija). Interdisciplinarni raziskovalni tim PROGA v obdobju 2017/20 naslavlja dva temeljna cilja: pripravo strokovnih podlag za delo z nadarjenimi dijaki ter spodbujanje njihove karijerne orientacije, na osnovi razvoja metodologije in orodja za spremljanje in evalvacijo načinov in oblik dela z nadarjenimi v slovenskem srednjem šolstvu. V prvem letu projekta je (bilo) raziskovanje usmerjeno na pet sklopov evalvacijskih aktivnosti (racionalna evalvacija, formativna evalvacija, kvantitativna in kvalitativna analiza izobraževalnega konteksta, multipla empirična evalvacija in metaevalvacija) v okviru štirih vsebinskih ravni: konceptualizacija projektnih aktivnosti, aktivnosti za nadarjene dijake, mreženje središča in učinki izvedenih aktivnosti. V predstavitvi bodo izpostavljeni osrednji

vsebinski izsledki, kot izhajajo iz opisanega raziskovalnega pristopa v prvem letu izvajanja projekta, po elementih SWOT analize (Katere rešitve so se pokazale kot strokovno dobre?, Na katerih notranjih področjih so bile zaznane pomanjkljivosti oz. šibkosti?, Kaj (zunanje) izvajanim projektom predstavlja nove priložnosti?, Katere so nevarnosti, ki lahko škodijo projektu oz. ovirajo uresničevanje njegovih ciljev?).

4. Delavnice s predstavitvami primerov s srednjih šol

a. Primeri izvajanja aktivnosti za nadarjene na področju družboslovja, humanistike in ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje

Miha Debenak, Prva gimnazija Maribor

Pomen debate v srednješolskem izobraževanju

Debatni klub Prve gimnazije Maribor je bil ustanovljen z namenom, da bi med mladimi širili pomen kritičnega mišljenja, sposobnost oblikovanja jasnega in prepričljivega govora ter učili mlade odgovarjati na sodobne družbene izzive. V svojem prispevku bom predstavil minule dobre prakse. Poleg rednih klubskih srečanj, namenjenih pridobivanju znanja v argumentiranju in oblikovanju debatnih ekip, smo se udeležili debatnih turnirjev doma in po svetu. Organizirali smo interaktivne delavnice, gostili smo predavatelje iz vrst najboljših debaterjev, bili v radijskih, televizijskih in drugih tekmovalnih ter razvedrilnih oddajah. Kako dijake spodbuditi k delu, bom pojasnil v svojem prispevku.

Maja Gerden, Gimnazija Vič

Spodbujanje ustvarjalnosti in podjetnosti pri nadarjenih dijakih

V moji predstavitvi se bom osredotočila na predstavitev konkretnega primera, delavnice ustvarjalnega pisanja basni v angleškem jeziku. Delavnica je bila del programa tabora v drugem letniku. Iz predstavljenih primerov basni smo skupaj z dijaki oblikovali knjižico z naslovom FABLES. Vse delo od pisanja, urejanja, dogovorov s tiskarno, pridobivanja sredstev za tisk, do prodaje, so opravili dijaki. Aktivnosti so potekale kot del mednarodnega projekta YouthStart – Izzivi podjetnosti za mlade. Obe področji, ustvarjalno pisanje in podjetnostni pristop sta se pokazali kot izjemno dobri za delo z nadarjenimi dijaki. Razvijali in razvili so veščine in spretnosti, ki jih pri rednem pouku ne morejo usvojiti.

Ingrid Peroša, Gimnazija Piran

Piran za mlade

Projekt povezuje znanje nemščine ter turizem na območju občine Piran. V sklopu projekta se dijaki udeležujejo sestankov z deležniki lokalne skupnosti ter z njimi sodelujejo pri predstavitvi turistične ponudbe občine Piran za mladostnike v nemško govorečih deželah. Sestaviti so morali poslovni načrt, izbrati dejavnosti v okviru dogovorjenega načrta in jih v obliki reportaže s slikami, tekstom in videi pripraviti, obdelati ter naložiti na spletni kanal, ki so ga v ta namen ustvarili. Turistično združenje Piran, ki z nami sodeluje kot zunanji partner v

projektu, jim pri tem svetuje, pomaga s tržnimi raziskavami in potrjuje predloge, ki soustvarjajo oglaševanje turistične destinacije Portorož in Piran.

Boštjan Šeruga, Gimnazija Ptuj

GimMUN Ptuj 2019

GimMUN (Gimnazija Ptuj Model United Nations) je konferenca, ki predstavlja simulacijo zasedanja Združenih narodov in se bo med 6. in 9. aprilom 2019 na gimnaziji Ptuj zvrstila že četrto leto. Posebnost konference je, da jo v celoti organizirajo dijaki pod vodstvom mentorja. Na konferenci delegati zastopajo stališča določene države ter v dialogu z ostalimi delegati iščejo najboljše možne rešitve za pereče globalne probleme. Delujejo v različnih komitejih. Na GimMun 2019 bodo razprave potekale v šestih komitejih, in sicer: Varnostni svet (SC), Komite za socialne, humanitarne in kulturne zadeve (GA3), Okoljevarstveni komite (ENV), Svetovna zdravstvena organizacija (WHO), Odbor za mamila in kriminal (UDC) ter komite za zgodovino (HC). V letošnjem letu pričakujemo 160 delegatov, ki bodo na štiridnevni konferenci v mesecu aprilu razpravljali v omenjenih odborih. Poleg organizacijskih veščin, udeleženi dijaki, člani organizacijskega tima, pridobijo poglobljeno znanje o aktualnih globalnih problemih, razvijajo socialne in komunikacijske veščine, sposobnost komuniciranja v tujih jezikih (celotna konferenca poteka v angleškem jeziku), seznanijo se z delom diplomata ter mednarodnimi odnosi.

b. Primeri izvajanja aktivnosti za nadarjene na področju naravoslovja, matematike in tehnike

Danijela Erenda, Šolski center Novo mesto, Srednja elektro šola in tehniška gimnazija

Model učnega okolja na konceptu pametnega mesta

S hitrim tehnološkim razvojem, se kot sredstvo za izboljšanje socialne kohezije, kakovosti življenja in boljše učinkovitost ter trajnostni razvoj urbanih območij pojavlja koncept »pametno mesto«. Pametno mesto je kot model urbanega ekosistema usmerjeno v zmanjšanje porabe virov, preprečevanje energetskih izgub, podpiranje gospodarske konkurenčnosti, zniževanje skupnih stroškov in več, s čimer stremi k ravnotežju tehnoloških, gospodarskih in socialnih dejavnikov. Posledično imajo IKT znanja in veščine vedno večji pomen v sodobni družbi, čemur se mora prilagoditi tudi izobraževanje v šolah. Prikazan je učni model postavitve koncepta pametnega mesta v Novem mestu. Model obsega postavitve senzorjev za merjenje okoljskih parametrov, zbiranje podatkov, analizo in učenje pomembnih dejstev povezanih z mestom na osnovi velikih podatkov ter razvoj aplikacij za spremljanje senzorskih parametrov. Učno okolje je lahko zgled za postavitve razvojnih in raziskovalnih okolij v izobraževalnih ustanovah ter generator bodočih uspešnih kadrov in talentov.

Mateja Godec, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer

Priprava raziskovalnih nalog pri kemiji na GFML

Ko sem se prvič srečala z mentorstvom dijakom pri raziskovalnih nalogah, sem bila učiteljica začetnica in sem se tega dela lotila z veliko negotovostjo. Da se spleča me je takrat prepričala zagnana dijakinja, ki je danes priznana doktorica medicine in si je neizmerno želela raziskovati. Moja pot mentorstva se

je tako začela in se počasi nadaljevala in danes vem, da se ob teh mladih raziskovalcih učim in ristem z njimi in vedno znova mi je v ponos, ker so med njimi vedno takšni, ki postanejo mladi raziskovalci in kasneje doktorji znanosti in ja, res je vredno truda, za dijake in mentorje.

V svoji predstavitvi želim predstaviti s kakšnimi izzivi in problemi se srečujem pri vzpodbujanju dijakov k raziskovalnemu delu, kako imamo to organizirano na naši šoli, kakšno vlogo pri tem ima podpora vodstva šole, kako se dela lotimo in kakšni so naši uspehi zadnjih let. Na le-te smo na šoli izjemno ponosni in menimo, da smo na pravi poti.

Alenka Mozer, Gimnazija Vič

Raziskovalne naloge v sodelovanju z zunanjimi ustanovami v projektu SKOZ

Predstavljen bo primer razpisa tem raziskovalnih nalog v povezavi z zunanjimi inštitucijami (IJS, KI...) v okviru projekta SKOZ. Obrazložen bo postopek izbire med prijavljenimi kandidati in prva evalvacija ustreznosti le-tega, dijakovo vodenje dnevnika opravljenih dejavnosti, vloga in obveznosti šolskih in zunanjih mentorjev, govorili bomo o predvidenih končnih izdelkih in predstavitvah ter o merilnikih kakovosti zaključenih raziskovalnih nalog. V delavnici bomo tudi razpravljali o možnosti izboljšav in nadaljevanju take ponudbe za dijake.

Majda Škrinar Majdič, Gimnazija in ekonomska srednja šola Trbovlje

Naravoslovno popoldne na GESŠ Trbovlje

Septembrsko naravoslovno popoldne je vzorčni primer sodelovanja bivših dijakov – študentov naravoslovja z bivšo šolo, hkrati pa tudi primer sodelovanja naše gimnazije z Gimnazijo Brežice, katerih dijaki so se tudi udeležili naših delavnic. V treh delavnicah: biologija, farmacija, fizika so bili dijaki deležni zanimivih vsebin, odličnih izpeljav. Pri biologiji je bil poudarek na gensko spremenjenih organizmih in izoliranju DNA iz biološkega materiala. Farmaceutске delavnice so se udeležili tisti, ki so jih izzvala vprašanja v vabilu na delavnico: Ali znaš napolniti trdne želatinske kapsule, tako da ustrezajo strogim zahtevam za farmacevtske izdelke? Si predstavljaš, da lahko zdravila vodimo z magnetom po telesu do zelenega mesta delovanja? Naš bivši dijak, diplomant na FMF, pa jim je pripravil fizikalni kolaž: Zakaj je nebo modro in Luna kdaj rdeča? Zakaj se plinska konstanta pojavlja tudi pri trdninah? Ali sta proton in elektron res nedeljiva delca? In še marsikaj...Delavnice so dijaki prosto izbrali glede na svoje interese. Motivacija za delo je bila navdušujoča, navdušenje nad predavatelji tudi.

Katarina Trontelj, Gimnazija Jesenice

Vertikalno sodelovanje pri raziskovalnem delu naravoslovno nadarjenih dijakov

Prispevek temelji praktičnih izkušnjah iz mentorskega dela z dijaki – mladimi raziskovalci na področju biologije. Predstavljeno je timsko delo tako dijakov kot njihovih mentorjev, medpredmetno povezovanje in vertikalno povezovanje z univerzo in raziskovalnimi inštituti. Sodobna naravoslovna znanost namreč pogosto zahteva povezovanje na več medpredmetnih področjih, poleg tega pa znanje in zanimanje nadarjenih mladih raziskovalcev na naravoslovnem področju zelo hitro preseže zmogljivosti tudi dobro opremljenega šolskega laboratorija. Po drugi strani pa se dijak v raziskovalnem inštitutu univerze hitro znajde v svetu visoke znanosti, ki ji s svojim znanjem in izkušnjami še ni kos in zato ne more dovolj izkazati svoje inovativnosti in ustvarjalnosti. V prispevku so opisane izkušnje, težave in rešitve, ki se pri takšnem raziskovalnem delu postavljajo kot izziv mentorjem mladih raziskovalcev. Razpravljamo o občutljivem ravnovesju med organiziranjem in

usmerjanjem raziskovalnega dela in odpiranju možnosti za lastno ustvarjalnost in inovativnost mladega raziskovalca.

Vasilija Valečič in Irena Dolgan, Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Gimnazija in ekonomska šola
Raziskovanje kraških pojavov in voda

V šol. letu 2017/18 smo na ŠC Srečka Kosovela Sežana, Gimnazija in ekonomska šola za sodelovanje v projektu SKOZ izbrali dejavnost »Raziskovanje kraških pojavov in voda«, ki smo jo izpeljali v spomladanskem času v sodelovanju s Parkom Škocjanske jame. V neturistični Lipiški jami smo z dijaki in strokovnimi sodelavci PŠJ opravili kemijska, fizikalna in biološka opazovanja, meritve in analize vode, tal in jamskih organizmov. V jamskem ekosistemu smo preučili kemijske in fizikalne pogoje za življenje jamskih organizmov ter določili vrste najdenih organizmov. Preučevali smo tudi kemijske in fizikalne pogoje za nastanek kraškega podzemlja. Dijaki so se na terenu usposobili za nekatere plezalne jamske tehnike. Teoretične osnove raziskovanja in analize smo učitelji naravoslovnih predmetov in strokovni sodelavci PŠJ z dijaki opravili v šolski učilnici in laboratoriju. Dijaki so po zaključenih aktivnostih v kratkem strokovnem poročilu povezali in predstavili vse dobljene rezultate. Ob strokovni podpori PŠJ smo tako uspešno izpeljali več aktivnosti projekta in dobili s strani PŠJ pobudo za nadaljnje sodelovanje.

Matej Veber, Šolski center Celje, Srednja šola za strojništvo, mehatroniko in medije
Inovativna industrija 4.0 za prihodnost 5.0

Na Srednji šoli za strojništvo, mehatroniko in medije smo v okviru projekta RaST najprej izvedli strokovno ekskurzijo v tovarno BMW Dingolfing in KUKA Roboter Augsburg. Dijaki so bili seznanjeni s tehnologijo industrije 4.0. Ogledali so si proizvodnjo ter aktivno sodelovali na simpoziju, ki je predstavil najnovejše tehnologije kot so kooperativni robot, sinhrono delovanje več robotov in inteligentno, samodejno proizvodnjo z uporabo tehnologije 4.0 na realnih objektih.

V drugem delu so dijaki razvijali reševalnega robota. Sklope robota so načrtovali in konstruirali v programskem orodju Solidworks, izvedli simulacije ter dele natisnili s 3D tiskalnikom. Robot je bil razvit za namen raziskovanja in se je uvrstil na svetovno prvenstvo RoboCup Rescue Rapidly Manufacturing Robots Challenge z močno mednarodno udeležbo, kot je npr. Cambridge University. Robot je namenjen reševanju na zahtevnem terenu. Inovativni pristop dijakov je privedel do inovativne rešitve – robot lahko prilagaja naklon gosenic. Za vodenje uporabljamo mikroračunalnik Raspberry Pi, programiran v jeziku Python. Na robotu je kamera, ki omogoča vodenje robota izven vidnega območja, zaznava gibanje na terenu ter razpoznava znake za nevarnosti. Operater ga vodi na daljavo in ga lahko spremlja preko ekrana.

c. Primeri izvajanja aktivnosti za nadarjene na področju umetnosti

Romana Jerkovič, Gimnazija in srednja kemijska šola Ruše
Žive ilustracije

V dijaškem domu GSKŠ Ruše, kjer z Manjo dopolnjujeva obvezo, so mi prišle v roke in pokušino pesmi Sare Matjašec, dijakinje prvega letnika farmacije, sicer evidentirane kot nadarjene za področje slovenščine. Pesmi so hitro sedle na pravo mesto, začutila sem jih, videla sem jih. Sočasno smo v okviru šolskega projekta s prvimi letniki »prakticirali« bodypainting in pesmi so kar zaplavale skozi

barve, oblike in čutnost telesa. Odločitev o popoldanskem ustvarjalnem delu v DD, ki bo združevalo področja likovne, literarne umetnosti, fotografije z dodatki grafičnega oblikovanja pri montaži in obdelavi slikovnega materiala, je padla kar sama od sebe.

Cilji: 1. nadarjene, ustvarjalne dijake vključiti v skupno dejavnost, ki bo obogatila vsem prosti čas; 2. razvijanje izraznih možnosti na posameznih in skupnih področjih ustvarjanja, kjer dijaki izmenjujejo lastne izkušnje; 3. razvijanje sodelovanja in komunikacije, ki je potrebna pri skupnem delu, tudi ko ne gre najbolje.

Tjaša Klanjšček, Prva gimnazija Maribor

Gledališka šola Prve gimnazije Maribor

Načrtno gledališko izobraževanje ponuja mladim ustvarjalcem vpogled v različne odrske izraze in forme. Izhodišče vpeljevanja v gledališko umetnost je poudarjen pomen procesa in ne rezultata. Tako v štiri letnem gledališkem izobraževanju odraščajoča mladina skozi kreativen proces, ki ga ponuja polje umetnosti, spoznava osnove vseh segmentov gledališkega dela: igro, režijo, dramaturgijo, scenografijo, oblikovanje svetlobe in zvoka, gledališko masko, kostumografijo ter gledališki marketing. Ob interpretaciji dramskih besedil razvijajo mladostniki večšine kritičnega razmišljanja in kakovostne argumentacije. Pomemben segment programa je tudi udeležba na gledaliških delavnicah in festivalih doma ter v tujini, kar dodatno omogoča razvijanje kompetence kulturne zavesti in izražanja. Slednje se kaže skozi vnašanje lastnih idej v tuj prostor in hkrati učenja od drugih, ob razumevanju pomena različnih kultur in posebnosti drugačnih okolij za razvoj in napredek človeštva, ob pomenu vloge umetnosti v življenju posameznika, ob razvijanju sodelovalnega dela in strpnosti ter predstavljanju slovenskega učnega okolja in mladinske kulture na tujem.

Martina Motl, Gimnazija Domžale

Ustvarjanje šolskega koledarja in spodbujanje ustvarjalnega izražanja

Na naši šoli potekajo številne dejavnosti, krožki, tabori in individualno delo z nadarjenimi dijaki v okviru različnih predmetnih področij. Predstavila bom primer spodbujanja ustvarjalnega izražanja v okviru pouka Likovne umetnosti. Predstavitev obsega ustvarjalno izražanje dijakov od leta 2012-2017, katerih dela so predstavljena v šolskem koledarju. Delo poteka v okviru timskega poučevanja in v sodelovanju z Rebecco Svetina, ki je odgovorna tudi za grafično podobo koledarja. Predstavila bom izdelovanje mozaikov, kreativno pisanje zgodbe in ustvarjanje super junakov, spoznavanje likovnih tehnik, ustvarjanje naslovnice otroških knjig, risanje živali, itd. Delo poteka prvo leto na skupinski ravni, kasneje pa nadarjene dijake spodbujamo z individualnim delom ter v obliki delavnic na taboru, delavnic z znanimi ustvarjalci (Damijan Štepančič) in drugimi oblikami spodbujanja kot so sodelovanja na različnih likovnih natečajih (Priznanje za projekt »Varčevanje z električno energijo v šoli« (VEŠ)) ter Ex-temporih.

David Preložnik, Gimnazija Celje-Center

Dekliški pevski zbor GCC 2017/18 in 2018/19

Na Gimnaziji Celje – Center je Dekliški zbor ena izmed največjih skupin obšolskih dejavnosti, ki združuje nadarjene dijakinje in jih spodbuja pri njihovem glasbenem razvoju. Delo zbora je razgibano in vsebinsko raznoliko.

V šolskem letu 2017/2018 smo na GCC praznovali 60-letnico neprekinjenega delovanja glasbenih zasedb in z najdaljšo tradicijo na šoli se lahko pohvali Dekliški pevski zbor Gimnazije Celje – Center, ki ga vodi prof. David Preložnik. Osrednji projekt jubilejnega leta je bila udeležba na mednarodnem zborovskem festivalu, ki je potekal v Firencah med 13. in 15. 3. 2018. Zbor je bil nadvse uspešen, saj

je prejel prvo nagrado v kategoriji enakoglasnih zasedb, prof. Preložnik pa je prejel tudi posebno nagrado za najboljšega dirigenta tekmovanja.

Priprave na tekmovanje so potekale od januarja 2018 (skupinske in individualne vaje med tednom, vikend vaje, intenzivne vaje v Radencih), osnova dela oz. učenja pa so bili temelji vokalne tehnike, kjer so dijakinje spoznavale in prakticirale osnove petja ob pravilni rabi pevskega aparata (učenje tehnike dihanja, utrjevanje petja v enotnem pevskem nastavku, postavljanje enotne zvočne slike). Spoznavale in utrjevale so različni pevski repertoar in se učile glasbenih značilnosti različnih stilnih obdobj (spoznavanje temeljnih glasbenih del in skladateljev posameznih obdobj). Utrjevale so znanja in spoznavanje različnih tujih jezikov ob učenju raznovrstnega pevskega repertoarja. V tem šolskem letu ima zbor pester in raznolik urnik aktivnosti, ki se med seboj povezujejo in nadgrajujejo, eden vrhuncev leta pa je mednarodno marčevsko tekmovanje v Pragi, pa tudi začetek prihodnje sezone s turnejo v Berlin.

d. Primeri organizacije dela z nadarjenimi dijaki na ravni šole

Sonja Artač, Gimnazija Vič

Dejavnosti za delo z nadarjenimi na Gimnaziji Vič

Predstavila bom primere dejavnosti za delo z nadarjenimi, na individualni in skupinski ravni. Organizacijske oblike dela z nadarjenimi, delo šolskih in zunanjih mentorjev ter sodelovanje s starši. Predstavila bom tudi načine prepoznavanja nadarjenosti tako pri pouku kot pri individualnih dejavnostih z dijaki (delo v projektih, raziskovalne naloge, krožki...). Glede na to, da se na našo gimnazijo vpisujejo dijaki, ki so v večini primerov že v osnovni šoli prepoznani kot nadarjeni na različnih področjih je tudi ponudba naših dejavnosti zelo raznolika, tako po področjih dela kot po organizacijskih oblikah. V predstavitev bom vključila tudi naš razmislek o načinih spremljanja in vrednotenja dosežkov nadarjenih dijakov na področjih izven pouka.

Zlatka Butkovec Gačnik in Branka Klemenčič, Gimnazija Novo mesto

Vloga šolske projektne skupine pri organizaciji in spremljanju dela nadarjenih dijakov

Delo z nadarjenimi dijaki ima na Gimnaziji Novo mesto že dolgoletno tradicijo. Pri delu sledimo osnovnim smernicam Koncepta vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju (2007) in s tem namenom deluje tudi posebna projektna skupina.

V predstavitvi se bom osredotočila na vlogo šolske projektne skupine pri organizaciji in spremljanju dela nadarjenih dijakov.

Čeprav je več kot 70 % dijakov naše šole evidentiranih kot nadarjeni že v času osnovnošolskega izobraževanja, smo na Gimnaziji Novo mesto pri oblikovanju koncepta dela z nadarjenimi izhajali iz dejstva, da so vsi naši dijaki nadarjeni. Menimo, da je potrebno vsakemu omogočiti, da razvija svoje potenciale, ne glede na to, ali smo ga identificirali in evidentirali za nadarjenega ali ne. Razvijanje močnih področij dijakom zagotavlja uspešnost na enem področju in bo kljub neuspehu na drugem področju ugodno vplivalo na razvoj posameznikove pozitivne samopodobe. Zato dejavnosti ponujamo vsem dijakom. Izbirajo lahko med 70 dejavnostmi z različnih področij, ki jih izvajamo zaposleni, občasno pa poiščemo pomoč somentorjev v gospodarstvu in drugih izobraževalnih ter raziskovalnih ustanovah. Individualizirane načrte dela pripravimo le za izjemno nadarjene dijake, ki se udeležujejo na različnih področjih ali izkažejo izjemne rezultate.

Liljana Fajdiga, Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer

Organizacija dela z nadarjenimi na Gimnaziji Franca Miklošiča Ljutomer

V šolskem letu 2018/19 se na GFML izobražuje 270 evidentirano nadarjenih dijakov, vseh dijakov na šoli je 570. V svetovalni službi ob začetku šolskega leta vzpostavimo evidenco nadarjenih dijakov in se povezujemo z vodstvom šole ter s strokovnimi delavci pri organiziranju ponudbe dejavnosti za razvoj nadarjenost. V šoli so med poukom, v sklopu OIV ur ali izven teh dijakom ponujene dejavnosti, ki pokrivajo vsa področja nadarjenosti. Za nadarjene dijake smo načrtovali več kot 52 različnih dejavnosti. Sodelovali bomo tudi z zunanjimi institucijami, kot so npr. Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Zavod Nefiks, Zavod Idejum idr. V šolskem letu 2017/18 smo prvič sodelovali tudi v projektu RaST, ki vodi II. gimnazija Maribor. Pod okriljem tega projekta so se zainteresirani nadarjeni dijaki vključili v dejavnosti po celotni Sloveniji. Kot šola smo prijavi tudi dve dejavnosti, ki sta bili sofinancirani s tega projekta: debata in raziskovalno delo na področju kemije.

Irena Smole, Prva gimnazija Maribor

Projekt Erasmus+ in nadarjeni

Prva gimnazija Maribor je od 2016 do 2019 vključena v projekt Erasmus+ KA2 (strateška partnerstva med šolami) na temo dela z nadarjenimi (t.i. high achievers za potrebe projekta) in izmenjave izkušenj pri delu s to skupino med šolami iz Nemčije, Belgije, Švedske in Slovenije. V šolah ozaveščamo kolege o specifikah teh dijakov in pomenu različnih pristopov pri delu z njimi, posredujemo znanja nekaterih evropskih strokovnjakov s tega področja in širimo nabor možnosti za njihov razvoj. Na izmenjavah so imeli dijaki širok spekter dejavnosti, ki jih pri pouku ni ali jih je premalo, prav tako so urili druge veščine.